

EDUARD RIFÀ I ANGLADA: ENGINYER, CRISTIÀ I CATALÀ

Eduard Rifà com a President de
Caixa de Manlleu

Poques vegades una vila mitjana té la sort d' haver vist néixer una persona amb els dons que posseïa Eduard Rifà i Anglada. Manlleu en va ser l'agraciada ara fa 136 anys quan va veure néixer el **"poeta de l'acció"** com li deia un amic seu. Eduard Rifà i Anglada va néixer a Manlleu el 2 d'agost de l'any 1882. La seva mort va ocórrer a Barcelona el 15 de desembre de 1938 a l'edat de 55 anys. .

Enginyer

Els seus inicis com a tècnic estan vinculats a les fàbriques de can Puntí i can Rifà, fàbriques tèxtils situades sota les cases del Forn de la Calç, nom que es donava aleshores al barri de Vistalegre, i de les que els seus pares n'eren propietaris. Quan tenia 19 anys la família que vivia en una casa del Call del Ter, just al davant del carrer de Sant Domènec, va decidir marxar a Barcelona pels greus fets del 1901 amb la vaga violenta que va succeir a la nostra vila i que va portar com a conseqüència la crema de la casa pairal de l'Eduard. No per aquest motiu es va desvincular de la seva vila, ans el contrari, la va estimar més que mai.

Quan la família es va desfer de les fàbriques tèxtils l'Eduard va veure una oportunitat en fabricar llanternes elèctriques. Fins aleshores els miners havien d'utilitzar els llums de carbur, contaminants i ineficaços. També la gent que explorava grutes i totes les cases aïllades on l'electricitat no hi arribava feien servir el mateix aparell. Feia pocs anys que s'havia descobert la pila seca com a productora d'electricitat. Ell va muntar un fàbrica de llanternes elèctriques, la primera a l'estat espanyol. Per promocionar el producte va demanar consell al seu gran amic mossèn Joan Puntí i Collell a l'hora de triar un nom curt i atraient. Li va suggerir "lot" ja que la crema de Sodoma i Gomorra va il·luminar prou els voltants bíblics. El nom, i el producte, va tenir tant èxit que de les llanternes elèctriques els espanyols en deien "lots" i encara avui es serveix emprant aquest mot.

Un altre tema que l'entusiasmava era el de la radiodifusió. Sembla que força abans de 1924 va instal·lar un aparell de ràdio a la masia del Fugurull per fer proves de retransmissió. No va parar fins que l'any 1924 va muntar la primera emissora de ràdio de l'estat espanyol, "EAJ-1 Ràdio Barcelona", amb les antenes a la teulada de l'hotel Colon de la plaça de Catalunya.

També va iniciar la posada en marxa dels aparells condicionadors d'aire i de refrigeració per mitjà de l'electricitat, tècnica que no va poder explotar adequadament per motiu de la seva prematura mort.

Cristià

La seva fe era a prova de bomba. Veient que la religiositat de la vila estava en un punt força baix, l'any 1917 va encapçalar un moviment per retornar la religiositat de la Setmana Santa a la seva importància d'anys anteriors. Junt amb mossèn Joan Puntí i Collell, Josep Vilaseca i Jaume Guàrdia varen editar la revista "El Record" per animar als fidels a assistir als actes religiosos de la Setmana Santa i revitalitzar la processó del Dijous Sant. Aquesta revista va sortir del 1917 fins el 1920 i del 1928 fins el 1936 essent l'ànima de la mateixa Eduard Rifà. No només hi aportava la lletra d'alguns articles sinó també la música de les aportacions monetàries, finançant passos, vestits i improperis. La seva religiositat era pacífica i admirable. Quan es va proclamar la segona república amb la seva nova vessant antireligiosa, escrivia aquestes paraules en un article del Record:

"No ens hem de desplegar davant l'enemic: convencem-lo amb pau i amor, agrupem-nos tots i procurem de difondre l'exemple miraculós que a

través de centenars d'anys encara perdura amb tota la influència divina, contra la qual l'home és d'una insignificança que no hi pot res"

També va fer mans i mànigues per relançar l'hospital de Sant Jaume que estava passant una crisi seriosa amb ànims de tancar les portes. Ell i les seves campanyes per finançar-lo, i per fer-lo sentir com a cosa important de Manlleu als seus propis vilatans, varen aconseguir que superés la crisi i continués la seva feina sanitària amb més energia que abans de la crisi.

Can Rifà del Call del Ter

Català

Que era un patriota català ningú no ho pot posar en dubte. En primer lloc per recuperar les tradicions de la seva vila en temps de dictadures; per ser el ganfaroner del Collsacabra, comarca que va posar de moda entre els barcelonins fins que va aconseguir celebrar l'aplec anual dels Jocs Florals de la literatura catalana a Cantonigròs; per lluitar per posar la tecnologia catalana a primera línia europea, molt més enllà de la minsa modernització espanyola; per estudiar i publicar la història de la seva vila nadiua com pocs intel·lectuals ho feien; per defensar les institucions catalanes en temps difícils com el fet d'acceptar la Presidència de Caixa de Manlleu (1930-1938) en temps de la República i de la guerra civil, temps molt difícils pels homes de bé.

Però la seva lluita més ferma per fer prevaldre els drets de Catalunya va ser la seva implicació en la radiodifusió. Enamorat de la tecnologia de la ràdio i preveient la seva potència en un futur proper, va crear amb uns quants aficionats com ell l' "Associació Nacional de Radiodifusió" d'àmbit purament català. Aquesta associació va aconseguir iniciar les emissions radiofòniques a l'estat espanyol amb la creació de EAJ-1 Ràdio Barcelona l'any 1924. Quan l'estat espanyol va veure el potencial de la ràdio per influir en la opinió dels votants va crear Unión Radio S.A. a Madrid i va obligar a Ràdio Barcelona a integrar-se en la nova companyia estatal. Els dirigents de l'Associació Nacional de Radiodifusió varen ser acomiadats, algun d'ells perseguits per la dictadura de Primo de Rivera, i la seva obra fagocitada pels nous amos estatals que es varen atribuir tots els mèrits aconseguits fins aquell moment per l'Eduard i la seva colla sense haver-ne fet cap.

Però Eduard Rifà i altres companys no es varen rendir a renunciar a una ràdio catalana. Varen fundar una altra associació, gairebé amb els mateixos socis de la primera “Radio Associació de Catalunya” (RAC) i posaren en marxa una altra emissora exclusivament catalana EAJ-15 l’any 1930 que encara dura en els nostres dies.

Les denúncies de l’apropiació indeguda de la primera emissora per part de l’estat espanyol varen ser una constant en els articles d’Eduard Rifà. Va escriure 142 articles sobre la ràdio i molts d’ells, especialment quan s’havia fet fora la dictadura, per denunciar la manipulació estatal política de la primera emissora fundada de caire plenament català.

Per la seva tasca, el fills li van retre homenatge el mateix any de la seva mort amb la publicació dels seus articles; la ciutat de Barcelona ho va fer l’any 1946 atorgant-li la “Medalla d’Or” de la ciutat; Manlleu encara li deu algun tipus d’homenatge.

Bernat Prat

SANTA MARIA

MISSES

Dilluns 16: a les 8: Carme Tarrés Amat; Antoni, Àngela i fill Francesc **Dimarts 17,** a les 8: família Prat. **Dimecres 18,** a les 8: família Juvanteny Riera. **Dijous 19,** a les 8: família Comajoan. **Divendres 20,** a les 8: Carme Portús Parés. **Dissabte 21,** a les 20: Magdalena Badia; família Aguilar Munts. **Diumenge 22,** a les 12: Joan Caballeria Roma; esposos Collell Serra; Josep Castells Baulenas; Jaume Culí.

---

www.parroquiesmanlleu.net

GRÀCIA

MISSES

Dissabte 21, a les 19: Margarida Soler (1r aniv.) i germana Dolors. **Diumenge 22,** a les 11: Vicenç i Magdalena.

SANT PAU

MISSES

Dissabte 21, a les 18: ànimes. **Diumenge 22,** a les 10.

DEFUNCIONS

Assumpció Cordero Jiménez (92 anys) Residència Aura.
Agnès Ordeig Novella (59 anys)
Av. Diputació, 86.